

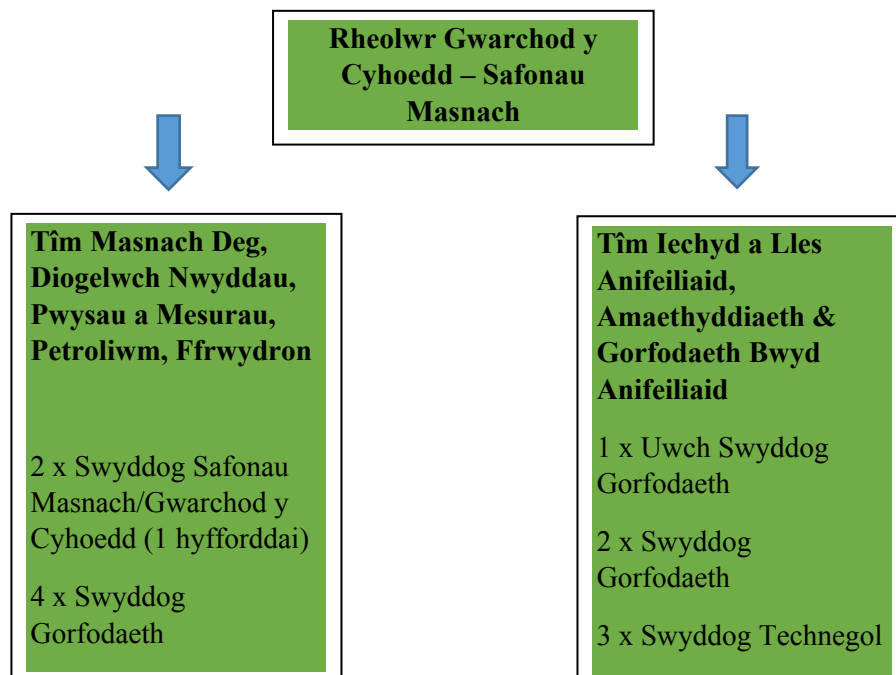
ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD Y CYFARFOD	4ydd o Ebrill 2019
TEITL	Y gwasanaeth sydd yn cael ei ddarparu gan yr Uned Safonau Masnach (Gwarchod y Cyhoedd)
AWDUR	Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Amgylchedd
AELOD CABINET	Cynghorydd Dafydd Meurig
PWRPAS	Codi ymwybyddiaeth am ddyletswyddau a chyfrifoldebau'r Uned Safonau Masnach, allbynnau'r gwaith a'r heriau

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Cafodd adroddiad ei chyflwyno yn y pwyllgor craffu diwethaf yn amlinellu'r gweithgareddau sy'n cael eu delio a hwy yn yr Uned Safonau Masnach, sy'n rhan o'r Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd o fewn yr Adran Amgylchedd. Ceir copi o'r adroddiad yn yr atodiadau

Yn dilyn cais gan y Pwyllgor yn y cyfarfod mis Hydref 2018, fe fydd yr adroddiad hwn yn crynhoi'r prif faterion a meysydd yr Uned Safonau Masnach ac yn rhoi manylion pellach yn ymwneud a pherfformiad yr Uned yn ystod y cyfnod adrodd perfformio diwethaf (Ebrill 2018 - Hydref 2018).

- 1.2 Mae'r Uned Safonau Masnach yn cynnwys deuddeg swyddog wedi eu rhannu i ddau dîm gydag un tîm a chyfrifoldeb am faterion cyffredinol Safonau Masnach a'r tîm arall yn gyfrifol am weithgareddau yn ymwneud ac lechyd a Lles Anifeiliaid ac Amaethyddiaeth/Bwyd Anifeiliaid. Mae swyddogion hefyd yn cyfrannu tuag at waith yr Unedau Lles, lechyd a Diogelwch a Llygredd a Thrwyddedu.

- 1.3 Mae'n rhaid i'r Uned benderfynu'r dull orau o gyflawni eu dyletswyddau rheoleiddio a chysidro'r cydbwysedd rhwng gweithgareddau ataliol ac adweithiol er mwyn gwarchod defnyddwyr a chefnogi busnesau. Mae'r gwasanaeth yn darparu gweithgareddau craidd ar sail 'intelligence' a risg.

2. SWYDDOGAETHAU CRAIDD

- 2.1 Prif bwrpas y gwasanaeth yw diogelu iechyd a lles y cyhoedd rhag arferion busnes sydd â'r potensial o fod yn niweidiol, drwy sicrhau bod busnesau manwerthu yn mabwysiadu ac yn cynnal trefnau ac yn cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol sy'n berthnasol i'w busnes. Yr amcan yw gwarchod unigolion, cymunedau busnesau rhag niwed a cholled ariannol drwy gynnal amgylchedd o fasnachu teg.
- 2.2 Mae'r Uned yn canolbwyntio ac yn rhoi adnodd tuag at daclo unrhyw weithgareddau risg uchel a busnesau nad ydynt yn cydymffurfio ac mae blaenoriaethau'r Uned yn cyd-fynd a'r blaenoriaethau rhanbarthol a chenedlaethol:-
- Taclo arferion masnachu twyllodrus
  - Cefnogi busnesau cyfrifol
  - Gwarchod defnyddwyr bregus
  - Gwella iechyd
- 2.3 Swyddogaethau craidd yn cynnwys y canlynol:-
- Masnach Deg
  - Sgamiau
  - Troseddu wrth y drws a galwyr digroeso yn cynnwys Benthycu Arian yn Anghyfreithlon (Doorstep Crime/Cold Calling/Illegal Money Lending)
  - Addysgu a Chynghori Defnyddwyr
  - Rheolaeth tybaco anghyfreithlon
  - Diogelwch nwyddau
  - Gwerthu nwyddau sydd â chyfyngiad oedran
  - Nwyddau ffug a chopiau brandio
  - Pwysau a Mesurau
  - Petroliwm a Ffrwydron
  - Iechyd a Lles Anifeiliaid
  - Amaethyddiaeth/ Gorfodaeth Bwyd Anifeiliaid a chyfrannu tuag at wasanaeth bwyd anifeiliaid rhanbarthol.
- 2.4 Mae'r Gwasanaeth yn defnyddio amrywiaeth o dechnegau i gyflawni eu hamcanion:
- Ymateb i geisiadau am wasanaeth gan aelodau'r cyhoedd
  - Archwilio busnesau i wirio eu bod yn cydymffurfio
  - Cymryd camau dilynol ble mae unrhyw dor-cyfraith wedi'i ddarganfod.
  - Rheoli gweithgareddau sydd â'r potensial i fod yn broblemus drwy Drwyddedau
  - Darparu cyngor cychwynnol i fusnesau newydd ynghyd â diweddariadau ar ddeddfwriaeth newydd
  - Profi cynnyrch defnyddwyr ar gyfer ansawdd a diogelwch yn cynnwys profi peiriannau pwyso, pypiau petrol ac ati i wneud yn siŵr eu bod yn gywir
  - Sicrhau nad yw nwyddau sydd â chyfyngiad oedran arnynt yn cael eu gwerthu'n anghyfreithlon
  - Codi ymwybyddiaeth o hawliau defnyddwyr yn benodol yng nghyswllt grwpiau bregus

3. ADRODDIADAU PERFFORMIO

- 3.1 Mae'r Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd yn paratoi adroddiadau Perfformio rheolaidd sy'n rhoi manylion ar sut mae'r timau wedi perfformio er mwyn cyflawni eu hamcanion. Y cyfnod adrodd perfformio diwethaf oedd Ebrill 2018 – Hydref 2018 (gweler Atodiad A ar gyfer y mesuryddion perthnasol sy'n cynnwys gweithgareddau Safonau Masnach).

- 3.2 Atodiad A – G1: Mae'r gwasanaeth yn gofyn am adborth am y gwasanaeth gan gwsmeriaid a busnesau sydd wedi cael cyswllt blaenorol. Bydd unrhyw sylwadau negyddol yn cael eu harchwilio a'r camau perthnasol yn cael eu cymryd ble'n bosib er mwyn gwella'r gwasanaeth at y dyfodol.
- 3.3 Atodiad A – G2: Canran o archwiliadau 'Risg Uchel' wedi eu cwblhau. Mae'r mesur hwn yn dangos pa mor effeithiol yw'r gwasanaeth am gwblhau'r archwiliadau ar y rhaglen ar amser. Mae'r archwiliadau yn gwirio cydymffurfiaid a deddfwriaeth Safonau Masnach. Os bydd unrhyw broblemau yn cael eu darganfod, bydd cyngor yn cael ei ddarparu er mwyn cydymffurfio.
- 3.4 Atodiad A - G4: Canran o eiddo bwyd anifeiliaid sydd wedi derbyn archwiliad yn unol â'r rhaglen Ranbarthol.
- 3.5 Atodiad A - G5: Canran o dor cyfraith a gafodd eu datrys drwy ymyrraeth gan y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd. Mae hyn yn cynnwys tor cyfraith droseddol yn ogystal â thorri rheolau sifil/hawliau defnyddwyr ble mae angen ymyrraeth er mwyn datrys.

4. DATA BLAENORIAETHAU YCHWANEGOL

- 4.1 Sgarniau/Gwarchod y bregus- er nad yw'n fesur perfformio, mae taclo sgarniau yn flaenoriaeth i'r Uned. Mewn partneriaeth a'r Tîm Sgarniau Safonau Masnach Genedlaethol mae'r Uned yn derbyn manylion yn ymwneud a dioddefwyr posibl o Wynedd ac mae swyddogion o'r Uned yn ymweld â neu gysylltu â'r dioddefwyr er mwyn rhoi cyngor a chymorth. Yn ystod y cyfnod Ebrill 2018 - Hydref 2018, cafodd fanylion **16** o ddiodeswyr eu cyfeirio at yr Uned ar gyfer ymyrraeth berthnasol.
- 4.2 Teclynnau blocio galwadau niwsans - mae'r Uned yn gweithio mewn partneriaeth a Gwasanaethau Cymdeithasol ac yn trefnu bod trigolion bregus yn derbyn teclyn blocio galwadau niwsans ble'n briodol. Yn ystod y cyfnod Ebrill 2018 - Hydref 2018 rhoddwyd **5** teclyn allan. Roedd yr adborth gan rai o'r trigolion yn dilyn defnyddio'r teclynnau yn cynnwys yr isod:-
- "Mae hwn wedi newid fy mywyd, nid wyf yn ofn ateb y ffôn dim mwy".
- "Rwyf methu coelio bod y galwadau niwsans i gyd wedi stopio, rwy'n teimlo lot hapusach a dref rwan".
- 4.3 Ceisiadau am gyngor busnes - mae'r Uned yn darparu cyngor a chyfarwyddyd i fusnesau. Yn ystod y cyfnod Ebrill 2018- Hydref 2018 derbyniwyd **169** o geisiadau am gyngor gan fusnesau yng Ngwynedd.
- 4.4 Cwynion - Yn ystod y cyfnod Ebrill 2018 - Hydref 2018 cafodd **699** o gwynion a oedd angen ymyrraeth eu derbyn gan yr Uned (**263** yn ymwneud a gwaith y fîm lechyd a Lles Anifeiliaid a **436** yn ymwneud a materion cyffredinol Safonau Masnach). Yn ogystal â hyn derbyniwyd **741** o hysbysiadau gan y Gwasanaeth Cyngor Defnyddwyr.
- 4.5 Sefydlu cyswllt a busnesau newydd ac archwilio busnesau - Mae sefydlu cyswllt a busnesau newydd yn ddull effeithiol o sefydlu perthynas positif ac agored gyda masnachwyr a sicrhau eu bod yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau o'r cychwyn. Yn ystod y cyfnod Ebrill 2018 - Hydref 2018 cafodd cyfanswm o **172** o archwiliadau eu cynnal gan yr Uned gyda hyn yn cynnwys gwneud cyswllt gyda **24** o fusnesau newydd.

